



TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Tutkimuksen nimi ja rekisterinpitäjä

SchoolTrace – Lasten tilat ja suhteet koulunaloituksessa ja alkuopetuksessa
Rekisterinpitäjä: Jyväskylän yliopisto

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan lasten koulunaloitusta. Kiinnostuksena on tutkia kouluun siirtymän ja koulun aloituksen tilannetta, jossa luokan toimintakulttuuri ja sosiaalinen tila alkaa rakentua. Osalla lapsista on myös yhteistä historiaa varhaiskasvatusvuosilta, ja tämä otetaan myös tutkimukseen mukaan. Tutkimuksessa hyödynnetään Jyväskylän yliopistolla varhaiskasvatuksen siirtymistä kerättyjä aineistoja (Polku-hankepilotti 2016, TRACARE 2017-2018 sekä Trace in ECEC -hanke 2019-2023, Suomen Akatemian rahoitus).

Tässä tutkimuksessa tarkastelemme eskarilaisuuden muuttumista koululaisuudeksi, lasten toimintaa, vertaissuhteita ja muuttuvia tiloja ja toimintaympäristöjä, joihin sisältyy myös opettajien ja muiden aikuisten toimintaa. Lisäksi tarkastellaan lasten aikaisempien siirtymien yhteyttä koulusiirtymän rakentumiseen aikaisemman, päiväkodeissa ja esiopetuksessa kerätyn aineiston pohjalta.

Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista. Liitteessä on kerrottu henkilötietojen käsittelystä (tietosuojailmoitus).

Sinua pyydetään tutkimukseen, koska työskentelet luokassa tai koulussa, jonne on siirtynyt lapsia, joita on seurattu jo aiemmin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Tutkimus toteutetaan kaikkiaan viidessä koulussa. Syksyllä 2025 seurataan lapsia yhdessä koulussa ja koulupäiviä täydentävää iltapäivätoimintaa. Tutkimukseen on osallistuu kaikkiaan noin 350 lasta. Aikaisempi aineistokeruu on sisältänyt noin 15 päiväkodin/esiopetusryhmän seuraamisen.

Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit milloin tahansa kieltäytyä osallistumista tutkimukseen tai keskeyttää osallistumisen. Kieltäytymisestä tai keskeyttämisestä ei aiheudu sinulle kielteisiä seuraamuksia.

Tutkimuksen kulku

SchoolTrace -tutkimuksessa aineistoa kerätään seuraamalla lasten koulun aloitusta syksyllä 2025. Tutkimuksessa havainnoidaan ja videoidaan lasten koulupäiviä ja iltapäivätoimintaa, jotka sisältävät erilaisia toimintatilanteita sekä vuorovaikutusta aikuisten ja lasten kanssa. Aineistoa kerätään 1. luokan ensimmäisinä päivinä (noin 7-10 päivää alkusyksystä). Mikäli jatkorahoitus varmistuu, aineistoa kerätään mahdollisesti myös 1. lukuvuoden lopulla (noin 5-10 päivää) sekä 2. luokan alussa. Havainnointi ja videointipäiviä on kaikkiaan max. 20 lukuvuoden aikana. Havainnointi toteutetaan läpi koulupäivän ja koulun iltapäivätoiminnassa. Lisäksi valikoituja tilanteita videoidaan, kuten opettajan ohjaamia toimintahetkiä ja vapaata toimintaa, sen mukaisesti ovatko tilanteessa olevat antaneet videointiin suostumuksen. Myös lasten hyväksyntää videoinnille ja havainnointiin tarkkaillaan tilanteessa.

Lapsilta itseltään tiedustellaan kiinnostusta osallistua yksilö- ja ryhmähaastatteluihin ja omien kokemusten kertomiseen muun muassa vertaissuhteista, esiopetuksen ja koulun erosta, koululaisuudesta ja koulusta. Heille esitetään myös mahdollisuus koululeikkiin, joka videoidaan. Haastattelut toteutetaan joko koulupäivän tai iltapäivätoiminnan aikana. Haastattelutilanteissa saatetaan käyttää tukena valokuvia ja videoita, joita on kerätty koulupäivän aikana. Lapset voivat osallistua haastatteluihin, jos heidän huoltajansa on antanut siihen suostumuksensa.

Tutkimuksessa kutsutaan haastatteluun myös ensimmäisen luokan opettaja/opettajia ja mahdollisesti muita opettajia, sijaisia tai muuta henkilökuntaa (mm. iltapäivätoiminnasta). Haastatteluissa keräämme tietoa koulun käytännöistä, koulun aloittaneista lapsista ja heidän vertaissuhteiden ja toimintansa muutoksesta koulun alkaessa. Näitä haastatteluja on arviolta 1-3 vuoden aikana, kestäen noin tunnin/haastattelu.

Tutkimukseen kutsutaan myös huoltajia (5-10 haastateltavaa). Tarkoitus on kartoittaa lasten aikaisempia suhteita ja eskarilaisuuden heijastumista koulunaloitukseen sekä alkuopetuksen toimintakulttuuriin ja koululaisuuden rakentumista.

Tutkimuksen asetelmaan liittyy myös se, että osaa lapsista on seurattu jo varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Tähän aineiston käyttöön pyydetään erillinen suostumus.

Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat riskit, haitat ja epämukavuudet

Tutkimukseen osallistumiseen ei liity mitään merkittäviä riskejä tai haittoja. Tutkimus ei vaadi muutoksia normaaliin koulutyöhön. Haastatteluihin osallistuvalla tutkimuksesta aiheutuu noin 1-3 tunnin ajanmenetys. Toivomme myös tukea lasten tunnistamiseen ensimmäisinä havainnointipäivinä, jotta voimme varmistaa huoltajien suostumukset tutkimukseen. Lasten kanssa neuvotellaan aineistonkeruuseen liittyvistä tapahtumista tilanteisesti. Tutkimuksen hyödyt tulevat esille tutkimustulosten kautta: tutkimuksessa tuotetaan tietoa lasten alkuopetuksen toimintakulttuurin, suhteiden ja tilan rakentumisesta ja aikaisempien kokemusten ja suhteiden heijastumisesta koulun aloitukseen ja siten myös tuottaa tietoa siitä, miten tukea erilaisia lapsia tässä tilanteessa.

Tutkimuksen kustannukset ja rahoitus

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota, matka- tai muita kulukorvauksia. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu sinulle kustannuksia. Tutkimus rahoitetaan akateemisella tutkimusrahoituksella sekä Jyväskylän yliopiston Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan tuella.

Tutkimustuloksista tiedottaminen ja tutkimustulokset

Tutkimuksesta valmistuu tieteellisiä julkaisuja, opinnäytetöitä, kongressi- ja seminaariesityksiä sekä suurelle yleisölle suunnattuja kirjoituksia ja esityksiä. Lisäksi tutkimusta hyödynnetään opetuksessa ja varhaiskasvatuksen ja esi- ja alkuopetuksen kehittämisessä. Tutkimuksen tuloksista tiedotetaan Jyväskylän yliopiston verkkosivuilla <https://www.jyu.fi/fi/hankkeet/schooltrace-lasten-tilat-ja-suhteet-koulunaloituksessa> sekä varhaiskasvatuksen siirtymiin liittyvällä blogialustalla <https://siirtymapoluilla.liquidblox.com/>.

Ulkopuoliset eivät pysty tunnistamaan tutkittavia tutkimustuloksista tai julkaisuista.

Tutkittavien vakuutusturva

Yleisesti tutkittaville tiedoksi, että Jyväskylän yliopiston henkilökunta ja toiminta on vakuutettu.

Lisätietojen antajan yhteystiedot

Tutkimuksen vastuullinen johtaja:

Varhaiskasvatustieteen professori Niina Rutanen, puh 040 8054654 niina.a.rutanen@jyu.fi,
Kasvatustieteiden laitos, Alvar Aallonkatu 9, 40014 Jyväskylän yliopisto.